

15 år med utvalgte kulturlandskap ble feiret på Djupsjøsetra i Nørdervollia

Vangrøftdalen og Kjurrudalen som utvalgt kulturlandskap omfatter også seterområdene i Nørdervollia og ved Sætersjøen. Det er 15 år siden den offisielle åpningen av landets Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL) ble holdt på Kløftåsen i Vangrøftdalen. Jubileet ble markert på Djupsjøsetra i Nørdervollia med over 50 deltagere.

På Djupsjøsetra er det 3 setervoller, Trøvollen, Trøavollen og Bortistuvollen, og grunneierne hadde lagt veldig godt til rette for arrangementet. Sylvelin Tellnes fra Miljøfaglig utredning, Randi Brænd fra Fjellfølge og Arild Bjarkø fra Os tradisjonslauft sto for det faglige innholdet.

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL) er en tilskuddsordning og en tverrfaglig, felles satsing mellom Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet.

Formålet med ordningen er å bidra til å sikre verdier knyttet til landskap, biologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljøer, herunder sikre langsiktig skjøtsel og drift. Vangrøftdalen og Kjurrudalen med Sætersjøen og Nørdervollia er levende seterlandskap der det i årtider har vært utstrakt bruk av utmarka til beite og slått. Den aktive bruken av området er svært viktig for å opprettholde kultur- og naturverdiene.

Årlig tildeles det i overkant av 1 million kroner til tiltak i dette UKL- området. Området er 165 kvadratkilometer stort, og det er 21 aktive melkesetre her, 5 setre med ammeku og 5000-6000 sauer på beite.

Omkring en tredjedel av potten utbetales til setre med dyr på utmarksbeite som et ekstra driftstilskudd. Midlene har også bidratt til at nærmere 50 verneverdige bygninger har blitt satt i stand. Avkjølinger (kjølehus for melk), løer, staller og små fjøs for kalver og griser har blitt prioritert. Utbedring og nybygg av seterfjøs der det setres aktivt har også hatt høy prioritet, og 12 slike fjøs har fått tilskudd.

Det er også utført mye skjøttselsarbeid, og det har blitt laget omkring 50 skjøttselsplaner for området. Vi anslår at minst 500 dekar har blitt ryddet for bjørk, vier og einerkjerr. Det meste for hånd. Dette åpner opp landskapet, øker beitekvaliteten og opprettholder artsmangfoldet. Prosjektet med framføring av fast strøm til Vangrøftdalen fikk tildelt 3,6 millioner tilskudd over 6 år. Tilskuddsmidlene bidro dermed til å finansiere 30 % av kostnadene og alle setrene i Vangrøftdalen har nå tilgang til strøm. Ved Sætersjøen er det gitt tilskudd til et solcelleanlegg. Av andre tiltak kan vi nevne tilskudd til elektronisk overvåking av beitedyr/elektroniske gjerder, kafedrift, ulike kartlegginger, fagdager og arrangement mm.

Det aller viktigste for å opprettholde natur- og kulturminneverdiene i området er fortsatt aktiv drift med setring og dyr på utmarksbeite, og engasjement og innsats fra grunneierne er av stor betydning. UKL-tilskuddet er et viktig bidrag for å støtte opp om dette arbeidet.

Grunneierne hadde lagt godt til rette for arrangementet og satt opp gamle bilder fra setervollen. Foto Berit Siksjø

Berit Siksjø fra landbrukskontoret ønsker velkommen. Foto Atle Berg.

Atle Berg orienterte om seterhistorie og endringer i landskapet. Foto Berit Siksjø

Med utgangspunkt i skjøtelsesplaner de har laget for seterområdet, snakket Sylvelin Tellnes og Randi Brænd om landskapsskjøtsel, naturtyper, biologisk mangfold, og ikke minst betydningen av at det går beitedyr i utmarka. Foto Berit Siksjø

Arild Bjarkø har laget tilstandsrapporter for de fleste bygningene i UKL-området, og han har lang erfaring som håndverker. Han har blant annet restaurert løa på Trøvollen og forklarte hvordan man setter i stand gamle bygninger. Foto Berit Siksjø

Forsamlingen ble delt i to og fordelt på to stasjoner for faglig påfyll. Foto Berit Siksjø

Randi Brænd og Kjellrun Mylius fra Fjellfølge serverte skjørrøst, rømme og spekemat på løpende bånd. Foto Berit Siksjø

Ingen fest uten kake. Foto Atle Berg

God mat og utveksling av erfaringer. Foto Atle Berg

Sauer beiter i hagemarkskogen. Foto Berit Siksjø

Arild Bjarkø forteller om Per Johannesen-løa's særegenheter, slik som dobbel mønsås. Foto Berit Siksjø

Sylvelin Tellnes snakker om naturbeitemark på Bortistuvollen. Foto Berit Siksjø

Bortistuvollen. Geiter spiser gjerne bark, busker og trær. Foto Berit Siksjø

Oskar Puschmanns bilder fra refotografering i UKL-landskapet. Foto Randi Brænd

Arild Bjarkø ser muligheter. Foto Atle Berg

Mari Jensen Aas med hilsen fra Statsforvalteren i Innlandet. Foto Atle Berg

Ordfører Ivar Middal takker av med ett glass med honning fra Bakkagarden i Dalsbygda til de som medvirket. Foto Atle Berg

Ord over grind. Peder Aukrust Osmoen, Øyvind Berg og Arild Bjarkø. Foto Atle Berg

Randi Brænd og Kjellrun Mylius er snart ferdige med å rydde opp. Vel blåst! Foto. Berit Siksjø